

Здійснення заходів щодо відновлення і створення лісів передбачає врахування типу лісорослинних умов, особливостей відтворення і біологічних властивостей деревних порід корінних типів лісу з метою досягнення максимального лісівничого та еколого-економічного ефектів. Це сприятиме зростанню екологічного значення лісів, зменшенню витрат на створення і догляд за лісовими насадженнями, збільшенню кількісного та якісного складу лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, підвищенню біологічної стійкості і продуктивності лісових насаджень до змін природного життєвого довкілля внаслідок глобальних змін клімату.

**Література:** 1. Лісовий кодекс України: Офіційне видання. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. – 184 с. 2. Вакулук П.Г., Самоплавський В.І. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні: Монографія. – Х.: Прапор, 2006. – 384 с. 3. Звіт про проведення лісокультурних робіт за 2001-2011 рр. (форма №1-лг) / Звіт Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства. – Львів. – 20 с.

*Шигонський В.С.,  
аспірант кафедри економіки природокористування  
та менеджменту лісового господарства ЖНАЕУ,  
м. Житомир, Україна*

### **ОБУМОВЛЕНІСТЬ СТАЛОГО ВОДОКОРИСТУВАННЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ У ЖИТОМИРСЬКОМУ РЕГІОНІ**

Перехід до сталого розвитку є необхідністю, яку вже усвідомили країни світу. Для України це питання дуже важливе і для реалізації його принципів в нашій країні є всі підстави: це не тільки суттєво деградоване природне середовище та високий рівень забруднення, але й кризовий стан економіки. Життя вимагає здійснення докорінних державно-правових, економічних та технологічних змін у промисловості та сільському господарстві, а також у світогляді суспільства. На думку провідних фахівців нашої держави, криза економіки має бути використана для будівництва нової структури господарства на абсолютно нових принципах господарювання. Однією з умов сталого розвитку є формування механізму сталого водокористування, основними принципами якого є органічне і доцільне поєднання соціально-економічних проблем з екологічними, узгоджене розв'язання яких сприятиме переходу суспільного розвитку на якісно новий рівень.

У більшості випадків водні джерела використовуються комплексно, декількома водоспоживачами та водокористувачами, які ставлять різні вимоги до якості води. Найбільш високим стандартам повинна відповідати питна вода та вода для побутових потреб. Для технічних цілей, зрошення тощо можуть використовуватись розбавлені або не повністю очищені і навіть неочищені стоки. Якщо врахувати, що очистка стоків до ступеня, який відповідає стандартам на питну воду, є дорогим заходом, то у багатьох випадках доцільно планувати розбавлення стоків або часткову очистку. Частина збитку водоспоживачам та водокористувачам з підвищеними вимогами до якості води повинна відшкодовуватись економією на затратах з очищення стоків [0]. Житомирська область, порівняно з іншими областями України, належить до регіону з низьким рівнем водозабезпеченості. Потенційні запаси поверхневих вод становили 2,2 км<sup>3</sup>, тому водозабезпеченість водними ресурсами на 1 жителя у 2011 році становила 1,7 тис.м<sup>3</sup> води, а за міжнародною класифікацією до середньо забезпечених належить регіон із 6,19 тис.м<sup>3</sup> води на 1 жителя. Площі, зайняті водними об'єктами, становлять 1,386 тис. км<sup>2</sup>, тобто 4,6% від загальної території області. На території області протікає 2822 річки загальною довжиною 13,7 тис. км. Основна частина водних ресурсів річкової мережі області формується з місцевого стоку переважно на власній території за рахунок атмосферних опадів, більша частина яких випадає у літній період. Підземні води приймають незначну участь в формуванні стоку рік оскільки рельєф області в основному рівнинний [0].

Водність рік регіону, за географічним розташуванням, є досить нерівномірною й у північних районах у 1,5-2 рази вища ніж у південних. Основним джерелом водопостачання населення та підприємств різних галузей економіки є поверхневі води – до 90 % від загального об'єму забору води. Підземні води у структурі водоспоживання Житомирської області складають близько 10 %. Підземні прісні води в області придатні для господарсько-питного і виробничо-

технічного водопостачання розвідані на 36 ділянках. Сумарна кількість затверджених запасів прісних вод складає 205,797 тис. м<sup>3</sup>/добу, з котрих 150,43 тис. м<sup>3</sup>/добу не розроблялось [0].

Загальний забір води у 2011 р. по області становив 207 млн.м<sup>3</sup>. У порівнянні з 2010 (202,8 млн.м<sup>3</sup>), забір свіжої води збільшився на 4,2 млн.м<sup>3</sup> або на 2,1 %. Від загального об'єму з поверхневих водних об'єктів було забрано 91,8 %, а з підземних горизонтів –8,2 %. Загальне використання водних ресурсів у 2011 році становило 165,9 млн.м<sup>3</sup> і збільшилось проти 2010 р. (158,8 млн.м<sup>3</sup>) на 7,1 млн.м<sup>3</sup> або на 4,5 %. Використання води у сільському та рибному господарствах становило 114,8 млн.м<sup>3</sup> і збільшилось у порівнянні з попереднім роком (106,5 млн.м<sup>3</sup>) на 8,3 млн.м<sup>3</sup> або на 7,8 % [0, 0, 0].

За 9 місяців 2012 року з водних об'єктів області було забрано всього 165,3 млн. м<sup>3</sup>, що на 1,5 млн. м<sup>3</sup> більше ніж за аналогічний період 2011 року (163,8 млн. м<sup>3</sup>). Збільшення забору води у порівнянні з аналогічним періодом минулого року відбулося за рахунок використання води для рибогосподарських потреб на 3,1 млн. м<sup>3</sup> (2,8 %). У сільському господарстві спостерігається зменшення забору води на 0,272 млн. м<sup>3</sup> (17%) за рахунок зменшення поголів'я худоби. У галузевій структурі водокористування області на промисловість припадає 8 % (12,83 млн. м<sup>3</sup>), комунальне господарство – 23 % (37,5 млн. м<sup>3</sup>), а на сільське і рибне господарство – 69 % (114,1 млн. м<sup>3</sup>) [0, 0, 0].

Основним показником раціонального використання водних ресурсів є втрати питної води в системах подачі та розподілу води підприємствами житлово-комунального господарства, які у 2011 році склали 14,81 млн.м<sup>3</sup>, що складає 28,9 % від загального забору води підприємствами ЖКГ. За 9 місяців 2012 р. втрати складають 12,17 млн. м<sup>3</sup> і порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшились на 0,71 млн. м<sup>3</sup> (11,46 млн. м<sup>3</sup>) [0, 0].

У сільськогосподарському комплексі основними напрямками використання водних ресурсів є: водопостачання населених пунктів та сільськогосподарського виробництва, зрошення земель та обводнення посушливих районів, мала гідроенергетика, рибне господарство і рекреація. У зв'язку зі спадом виробництва та кризою в економіці у сільському і меліоративному господарствах відбір води з поверхневих джерел у пострадянський період зменшився. У той же час змінилася і структура водокористування: зменшилася частка використання води на зрошення та зросла на господарсько-питні і на виробничі потреби. Проте, незважаючи на зменшення об'ємів використаної води, антропогенне навантаження на водні ресурси знаходиться на високому рівні. До основних причин забруднення поверхневих вод можна віднести скидання неочищених та недостатньо очищених господарсько-побутових та виробничих стічних вод, надходження забруднювальних речовин з поверхневим стоком із забруднених територій та сільгоспугідь, ерозія ґрунтів.

Для умов України сталий розвиток може бути визначений як процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення гарантованого задоволення принаймні мінімально необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження й поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища, забезпечення рівноваги між потенціалом природи і вимогами людей усіх поколінь[0, ст.42].

Отже, одним з першочергових питань водокористування сільських територій є інтенсифікація використання водних ресурсів, вирішення якої вимагає комплексного підходу. В ній можна виділити два взаємопов'язані завдання: по-перше, зменшення втрат води, що при збереженні розмірів водозабору дає змогу підвищити загальну ефективність; і, по-друге, скорочення витрат води на виробництво одиниці сільськогосподарської продукції за рахунок впорядкування водокористування і підвищення врожайності.

**Література: 1.** Водні ресурси Житомирщини [Електронний ресурс]./ Офіційний сайт Житомирського обласного управління водних ресурсів Держводагенства України. // Режим доступу: [http://www.zhitomirovg.com.ua/derz\\_oblik.html](http://www.zhitomirovg.com.ua/derz_oblik.html) **2.** Природно-ресурсна сфера України: проблеми сталого розвитку та трансформацій / [І.К. Бистряков, Я.В. Коваль, М.А. Хвесик та ін.] за заг. ред. чл.-кор. НАН України Б.М.Данилишина. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2006. – 704 с. **3.** Проблеми сталого розвитку України. Збірник наукових доповідей / Наук. ред. – к.е.н. В.В. Волошин. – К.: "БМТ", 2001. – 423 с. **4.** Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> **4.** Статистична інформація [Електронний ресурс] / Головне Управління статистики у Житомирській області // Режим доступу: <http://www.stat.ic.zt.ua/>

## **Секція 6. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ОСНОВІ**

*Бучковская К.А., Стегний А.И.,  
магистранты кафедры экономики предприятия  
Степанова Т.А.,  
к.э.н., доцент ДонНТУ,  
г.Донецк, Украина*

### **ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ**

За последние несколько лет в угольной промышленности Украины усилились процессы, связанные с трансформацией форм собственности угледобывающих компаний. Вместе с тем, отсутствие стратегических ориентиров развития национальной экономики, проведение непоследовательной государственной политики, недостаточность или отсутствие централизованного государственного финансирования развития приоритетных отраслей, эффективного механизма реформирования отношений собственности и их правового обеспечения, не способствует созданию атмосферы привлечения инвестиций в угольную отрасль. В результате этого осуществляемые процессы разгосударствления шахт и разрезов не соответствуют современным требованиям и преобразованиям, происходящим в национальной и мировой экономике. Как следствие, сложилось противоречие между крайне сложным состоянием отрасли по техническим, экономическим, финансовым и социальным критериям и значением угольной промышленности для национальной экономики и энергетической безопасности государства. Одной из причин такого состояния можно назвать отсутствие четкого механизма стратегического планирования, как на уровне государства, так и на уровне отрасли.

Стратегические решения и их осуществление возможно только лишь при проведении кардинальных мероприятий общенационального и отраслевого масштаба, затрагивающих перекрестные интересы всех отраслей, связанных с угольной отраслью, а также в целом национальную экономику. Этим вопросам уделяют внимание многие ученые и специалисты, которые в своих работах рекомендуют более или менее существенные преобразования на уровне отрасли и экономики в целом. Однако, рассматривая различные аспекты данной проблемы, не было уделено должного внимания причинам, вследствие которых сложилось такое состояние.

Стратегическая цель развития угольной промышленности состоит в стабилизации и дальнейшем развитии для достижения экономически обоснованных объемов производства угольной продукции, необходимых для энергетической безопасности государства и обеспечения деятельности других отраслей национальной экономики.

Вместе с тем в национальной экономике и отрасли накопились проблемы, препятствующие достижению этой цели:

- морально устаревший и физически изношенный шахтный фонд;
- хронический недостаток средств на обеспечение текущего функционирования;
- катастрофическая потеря из-за снижения престижности шахтерской профессии и старения кадров;
- нерешенность вопросов адаптации механизма ценообразования на угольную продукцию к условиям рыночных отношений;
- необеспеченность экологической безопасности при ликвидации шахт, несоответствие цен на горно-шахтное оборудование и угольную продукцию и др.

Следует отметить, что решение этих проблем или же их части требует совместных усилий руководителей различных уровней управления, в соответствии с финансовыми и организационными возможностями, которые имеются на этих уровнях. Для формирования основы для стратегии развития отрасли, отдельных программ по ее реализации целесообразно систематизировать предложения по уровням управления. Предложения по созданию основы стратегии развития, обеспечивающей одновременно и повышение инвестиционной привлекательности отрасли, могут быть задействованы для усиления возможностей страны и собственных возможностей угледобывающих предприятий в направлении разработки и обеспечения выполнения программ развития.